

Bouwsteen gezonde leefomgeving voor het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

'Een gezonde leefomgeving is een leefomgeving die als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is.'

[Gezonde Leefomgeving | RIVM](#)

Een gezonde fysieke omgeving is van belang om gezond en actief leven te bevorderen, nu en in de toekomst. Hoofdstuk 3B van het GALA gaat in op de relatie tussen de fysieke leefomgeving en gezondheid. Gemeenten spelen een belangrijke rol bij de inrichting van de fysieke leefomgeving. In het GALA zijn afspraken opgenomen over het borgen en bevorderen van gezondheidsafwegingen bij het inrichten van de fysieke leefomgeving én over het beter beschermen van inwoners tegen toenemende hitte. Bij die bescherming tegen hitte wordt ook blootstelling aan uv-straling meegenomen.

Er worden in het GALA twee beoogde resultaten benoemd:

1. Bij besluitvorming over de fysieke leefomgeving (zoals in omgevingsplannen) wordt gezondheidskennis toegepast. Die kennis gaat over gezondheidsbevordering én over gezondheidsbescherming;
2. Er wordt ingezet op meer kennis en maatregelen om (kwetsbare) mensen zo goed mogelijk te beschermen tegen hitte, allergieën, infectieziekten en uv-straling.

Hieronder geven we tekstsuggesties voor uw plan van aanpak voor het GALA voor het onderdeel gezonde leefomgeving.

Uitgangspunten zijn:

- Gezondheidskennis toepassen en gezondheid mee laten wegen bij keuzes en besluitvorming in het fysieke domein (omgevingsvisie, omgevingsplannen, woonvisie, etc.);
- Meer verbinding creëren tussen het fysieke domein en het sociale domein;
- Collega ambtenaren (sociaal domein, fysiek domein, wijkmanagers, etc.), GGD team gezonde leefomgeving (bevorderen en beschermen), maatschappelijke partners, zorgverzekeraars, bedrijven én inwoners consulteren bij planvorming en besluitvorming;
- Bij het inrichten van de openbare ruimten zorgen we voor toegankelijke voorzieningen. Dit doen we in samenspraak met inwoners;
- Met voorrang maatregelen nemen in wijken/dorpen waar kwetsbare mensen wonen.
- Slimme verbindingen leggen, b.v. in wijken waar 'vernieuwd' wordt (renovatieprojecten, riolering, kabels, bestrating, groenvoorziening etc.);
- Bij klimaatplannen een koppeling maken met het inrichten van gezonde leefomgeving;
- Rekening houden met allergieën en risico's voor infectieziekten bij nieuwe aanplant of vervanging van bestaand groen vanuit groenvoorziening;

- Bij besluiten over de inrichting van de fysieke leefomgeving worden maatregelen voor de beperking van gezondheidsrisico's tijdens hitteperioden en bovenmatige blootstelling aan uv-straling, meegewogen.

Dit doen we concreet door:

- Het organiseren van een workshop tussen het sociale en fysieke domein en daarna structureel met elkaar in gesprek te blijven;
- Het afnemen van [De Leefplekmeter](#) onder inwoners en samen mét hen acties vaststellen en daar uitvoering aan geven;
- Het creëren van toegankelijke ontmoetingsplekken (buurthuis, publieke bankjes);
- Het creëren van [groene schoolpleinen](#);
- Het realiseren van brede stoepen, veilige fietspaden, oversteekplaatsen, etc.
- Het maken van een koppeling met het provinciaal/lokaal sportakkoord [Zeeuws sportakkoord - SportZeeland](#). Sporten moet voor iedereen toegankelijk zijn;
- Het realiseren van een [beweegvriendelijke omgeving](#);
- Stimuleren van volksmoestuin/stadslandbouw en fruitbomen langs de straten;
- Inwonersinitiatieven gericht op bewegen en/of ontmoeten en/of ontspannen (mentaal welbevinden) stimuleren en faciliteren;
- Gezond binnenmilieu in woningen en schoolgebouwen realiseren;
- Het realiseren van goed bereikbare ov-voorzieningen;
- Het realiseren van een gezonde fysieke en sociale leefomgeving via de [GO! methode](#);
- Aan te sluiten bij het Schone Lucht Akkoord (SLA) [Schone lucht akkoord](#);
- Bescherming tegen schadelijke effecten (geluid, lucht, geur, bv houtrook);
- Te zorgen dat onze inwoners op de hoogte zijn van het Sportfonds en dat de informatie hierover ook toegankelijk voor hen is. Dit doen we door de informatie begrijpelijk en toegankelijk te maken en het aanvragen van de bijdrage zo simpel mogelijk te maken. Dit testen we bij de doelgroep (je kunt testen via [Hoe begrijpelijk is mijn gezondheidsorganisatie voor iedereen?](#));
- Ontmoetingsplaatsen/speeltuinen/speelplaatsen voorzien van schaduwplekken en meer groen;
- Het realiseren van kwalitatief hoogwaardig groen voor zowel schaduw als waterafvoer;
- Het maken/hebben van een lokaal en regionaal hitteplan. Dit doen we samen met diverse beleidsterreinen (in ieder geval fysiek en sociaal domein), maatschappelijke partners en inwoners;
- In het voorjaar en in de zomer inwoners bewust te maken van de schadelijke effecten van de zon. Dit doen we door bijvoorbeeld in te zetten op voorlichting én door stranden, zwembaden, speeltuinen, etc. te voorzien van palen met gratis zonnebrandcrème;
- Onze buitendiensten (groenwerkers etc.) informeren en voorzien wij van zon beschermende middelen (zonnebrandcrème, hoofdbedekking, voorlichting);
- Het realiseren van zoveel mogelijk groene daken.

Bovenstaande altijd met voorrang voor de meest kwetsbaren in onze gemeente.

Voor meer voorbeelden en inspiratie zie:

- [Position-paper-Samenwerken-aan-de-gezonde-leefomgeving.pdf \(vng.nl\)](#)
- [Leefomgeving en gezondheidsverschillen \(pharos.nl\)](#)
- [Kernwaarden Gezonde Leefomgeving - GGD GHOR Nederland](#)
- [Gezonde fysieke leefomgeving | Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#)